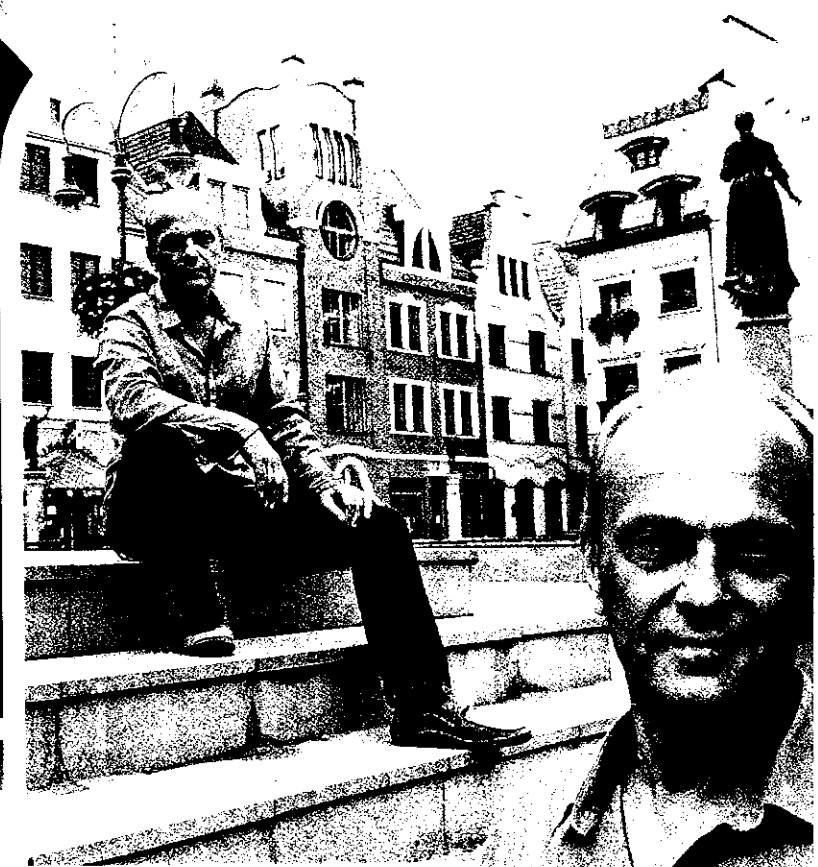
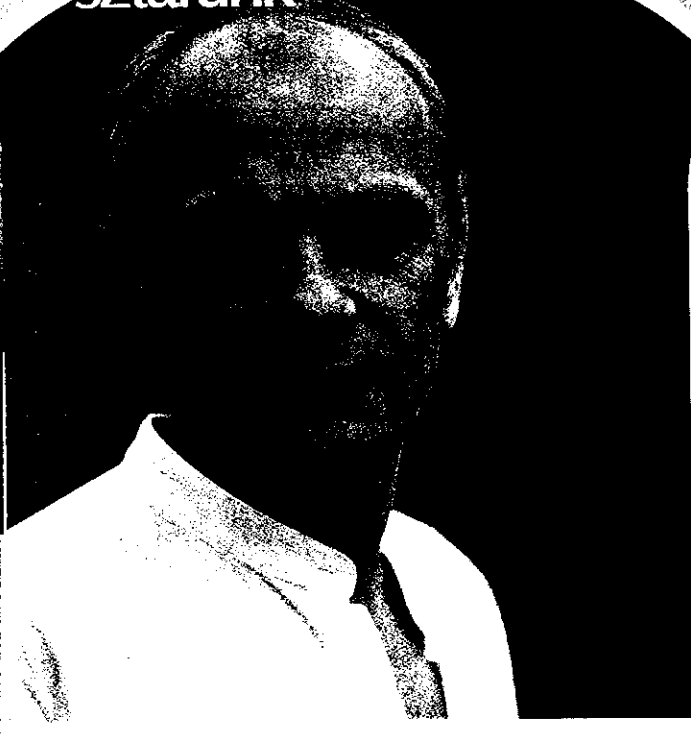

szárunk

Fényes

CSÚCSOKON

Európai rangú színész lett Mokos Attila. Filmjeit Berlin, Cannes és Karlovy Vary fesztiváljára is beválogatják már, s hívják őt is, vendégnek. Aztán vagy eljut, vagy nem. A tavalyi cannes-i mustrán például csak azért nem tudott részt venni, mert akkor is kamera előtt állt – volna. Csak csúszott a forgatás, így kétszeresen hoppon maradt. Se film, se utazás. De jött másik fesztivál, és idén nyáron a szudétanémetek kitelepítése idején játszódó 7 nap is elkészült végre.

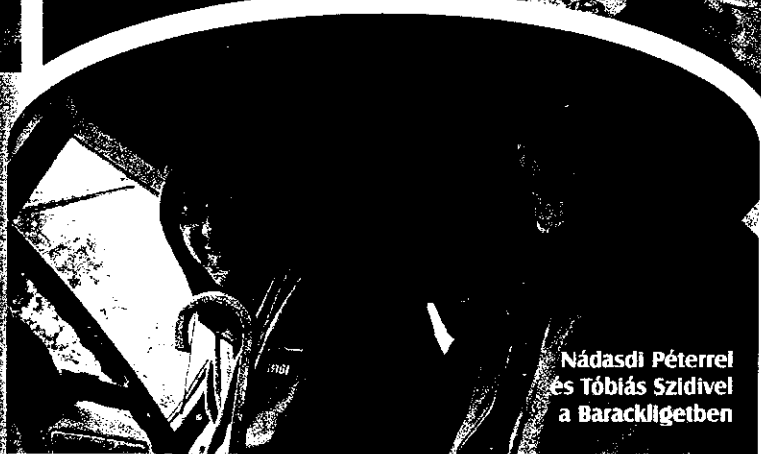
... Bent áll a kör közepén. A szlovák filmek már ugyanúgy a sajátjuknak érzik, mint a komáromi Jókai Színház közönsége. Mintha két élete volna. Szűkebb réteg előtt, de erős reflektorfényben zajlik az egyik, Európa legnívósabb filmes mustráin a másik. **Megszokta már ezt a fajta kettősséget?**

Megvallom őszintén, zavarban vagyok. Nehéz válaszolni erre a kérdésre. Amikor a Lelki békével fókuszba kerültem, úgy gondoltam, jó, nekem ez most megadatott, talán sikerült is tisztességesen megoldanom a feladatot, de csak

egy tortaszelet volt a sorstól. Azt hittem, ezzel vége, és le is zártam magamban a történetet. Ezek után semmit nem reméltem már. Még a legszebb álmaimban sem, pedig álmodik néha az ember. Persze arra sem gondoltam, hogy még egyszer eljutok Karlovy Varyba. Aztán le kellett vetnem magamról ezt a talán álszent képet, és nekem is fel kellett ismernem, hogy már engem is számon tartanak a szlovák filmek. Nagyon jóleső érzés. Most például két újabb ajánlatot is kaptam, miközben bemutatásra váró filmjeim vannak. Ennek

A cseresznyés fiú című új szlovák filmben Kanócz Zsuzsával

Nádasi Péterrel és Tóbiás Szídivel a Barackligetben

...ellenére továbbra is elsősorban színpadi színésznek tartom magam, nem adtam be előadóművészi felmondásomat, nem lettem szabadúszó. Csak megvallom, az én fejemben is megfordult már, hogy talán ez lenne a legjobb megoldás, de a gyökerek nem engednek. Nekem abból kell táplálkoynom, nekem az az igazi színházterem, ahol most vagyok, abból tudok Lelki, szellemi tápanyagot szívni. Karlovy Varyban már ismerősökkel találkoztam, belga, portugál filmesekkel, s ha még nem vagyunk is jó barátok, egyszer már jól beszélgettünk. Valami megnyílt előttem, megértem. A fény, a pompa nem annyira vonz, hanem az, hogy a cigányban Martin Šulíkkal dolgozhattam, nagyon örülök. Már a forgatókönyvvel kapcsolatban is kikérik a véleményemet, ami nem kis megtiszteltetés számomra. Lehet, hogy nem a legjobb szlováksággal vagy éppen pontatlanul fogalmazok, mégis meghallgatják a véleményemet. Impulzusokat kapok, és adhatok is másoknak. Természetesen még mindig meglep, hogy elfogadják az észrevételeimet, ami rendezővel, forgatókönyvíróval, partnerekkel szemben egyenértékűvé tesz. Hát itt tartok jelen pillanatban.

...Izgalmas helyzet lehetett, amit Karlovy Vary idei fesztiválján megélhetett. A színpadon ott állt Martin Šulík mellett, a színpadon pedig ott ült korábbi filmje, a Lelki béke rendezője, Vladimír Balko.

...Valóban rendkívüli helyzet volt. Nem is tudtam hirtelen mit kezdeni vele.

...Komáromban, a legszűkebb környezetében milyen reakciókat vált ki az ilyen magasan ívelő filmes pálya?

Napi szinten semmit nem érzek. Amikor a Lelki béke kapcsán rengeteg interjút adtam, Jana Kirschner-koncert volt Komáromban. Ő énekelt egyébként a film immár önálló életet élő betétdalát. A koncert után, útban hazafelé nagyon sok autogramot adtam. Főleg szlovákoknak. Ez engem is meglepett. Nem tudom, érdemes-e ebbe belemenni, mert...

...senki sem próféta a saját hazájában?

Valami ilyesmi. De én ezzel tényleg nem foglalkozom. Csak érdekességképp megjegyeztem.

...S társulaton belül? A színházban mit tapasztal? Büszkéek a sikereire?

Többen is. Vannak őszinte barátaim, akik még azt is elmondják, ha valami nem tetszett nekik a játékomban. Mindemellet egy vidéki társulat, amely az év jelentős részét egyfajta összefaragásban tölti, sokféle megnyilvánulást szül. De ezen sem csodálkozhatok. Minden színészen van ugyanis magamutogatási és karriervágy, hogy jó lenne kamera előtt is megnyilvánulni, és ez ugye, nem mindenkinek adatik meg. Innentől kezdve az emberek mindenfélét; ezt el kell fogadni, nincs értelme megsértődni.

...Jiří Chlumský most elkészült filmjében, a 7 napban kilép a rokonszenves hősök sorából. Olyat fog tenni a vásznon, amit civil énjéből senki ki nem nézne.

Nem egy egyenes jellem az a cseh férfi, akit játszom. A film első részében a német hadsereg

kiszolgálója. Szudétánemet vidéken vagyunk, de amikor már közeledik a Második Ukrán Front, a németek kiszorúlnak, és megjelenik a felfegyverkezett cseh haderő. Az oroszok átadják a közigazgatási jogokat, s az én emberem, a köpönyegforgató hirtelen vált egy nagyot, és egy antifasiszta hős arcát mutatja. És van egy helybéli német lány, akit nagyon szeretne megkapni, de nem sikerül neki. Örülök, hogy a csehek felvállalják ezt a történetet, és örülök a szerepnek is, mégis elgondolkoztatt: lehet, hogy azért talált meg a feladat, mert a rendező nem talált cseh színészt a szerepre? Talán valaki, pusztán hazafias érzelmek miatt, visszautasította? Nem tudom. Mindenesetre jó szerep, hálás szerep, számomra megint egy nagy lehetőség. Egy meghasonlott ember, akiben ott a jó is, mégis mindig a rossz győz benne. Ezt akartam érzékeltetni, remélem, sikerült. S ami külön öröm számomra: két napot forgathattam Szergej Bondarcsuk, a legendás orosz filmrendező fiával, Fjodorral, aki egy orosz ezredest alakít a filmben. Lenyűgöző színészi jelenlétével nagyon nagy hatással volt rám.

A cigányban egy egész roma telep papja, aki szeretettel vezeti, irányítja, pátyolgatja a gyerekeket, a Barackligetben szerelmében magára maradt szerető. És ezek után lesz most egy szemét alak, egy igazi gazember.

Nagyon hálás vagyok a sorsnak, hogy így alakulnak a dolgaim. Rendkívül boldog vagyok, hogy ilyen színes karaktereket játszhatok. Különböző lelki és morális értékeket képviselő embereket más és más helyzetekben formálhatok meg. A Barackliget után pedig most ismét főiskolai osztálytársammal, Tóbiás

Szidivel fogok játszani Pozsonyban, az L+S Stúdióban, ahol Spiró György Prah című darabját mutatjuk be szeptember 24-én.

Molnár Xénia társaságában ugyanezt a történetet Komáromban játszotta.

Végtelenül nagy tisztelője vagyok Spirónak, európai gondolkodása egyszerűen lenyűgöző számomra. Komáromban Anger Zsolt természetesen másképpen rendezte meg a darabot, mint Pozsonyban Juraj Nvota. Ugyanezt a történetet most egészen más szemszögből mutatjuk. Erre sem volt még példa a pályámon. Egyik héten magyarul játszom majd a darabot, a másikon pedig szlovákul. Félelmetes mélysége van ennek az abszurd drámának. Ülünk a kis szemétdombunkon, ahol biztonságban érezzük magunkat, bámuljuk a világot, miközben elveszítjük egymást, borulnak a kapcsolataink, a nyelvünk kihalóban, mi vár ránk? – kérdezi Spiró. Kíváncsi vagyok, hogyan fogadja majd a szlovák közönség a darabot. Szidi ötlete volt, hogy mutassuk be Pozsonyban, szlovák nyelven. Láta az előadást Komáromban, előbb fordítót, aztán színházat kerestünk, s már csak Spiróban és önmagunkban bízunk. Csupán az alaphelyzetét vázolom a történetnek: Hazajön a férj, és bejelenti, hogy ötös találattuk van a lottón. A kérdés az: mit kezdenek majd a pénzzel? A férj rengeteg helyen dolgozott. Vállalkozott. Becsődött. Karbantartó volt. Bezárták az iskolát. Hatalmas káosz az élete. Erre nyerne egy csomó pénzt, és el kell döntenie, hogyan tovább.

Különös helyzet lehet: szlovákul mondja a szöveget, amely magyarul is a fejében van.

Ötletes próbafolyamat után azt hittem, hogy én ezt a darabot tökéletesen ismerem. Tévedtem. Most egy egészen új megvilágításban látom az egészet. Nem azt játszom el, amit egyszer már eljátszottam. Nem eshetek ebbe a csapdába. Megint a nulláról kellett elindulnom, hogy új összefüggéseket fedezhessek fel a darabban. Szörnyű felismerés: bizonyos dolgok fölött átsiklottunk Komáromban. Ez most mind felszínre kerül.

Engedjen meg a végén egy személyes kérdést. Film és színház között, túl a negyvenen, ahhoz képest, ahogy szeretné, hogyan éli az életét?

Magánemberként is vannak álmaim, egyelőre be nem teljesült vágyaim. Az utóbbi egy-két évben nagyon kevés időt tudtam szakítani magamra. Marci fiam tizenkét éves, furda a lelkiismeretem nagyon, hogy milyen ritkán vagyunk úgy igazán együtt. A forgatások miatt sokat vagyunk távol egymástól, ezt az időszakot mindenképpen pótolni szeretném. És van egy nagy tervem: telket venni, házat építeni, de úgy, hogy kotrógéppel, ott helyben kitermelni az agyagot, és akkor lenne egy kis tavam is, amelybe halakat telepítenék. Én, a nagy horgász, aki az idén csak négy vagy öt pillanatra megpihenek. Most ez motivál. Ez a hajtóerőm.

Vigadni hogyan szokott?

Ahogy a magyar vigad. Sírva.

Na de miből van több? Zokogásból vagy vigalomból?

Mit mondjak? Nálam mindig egálban a kettő. ■